

Conclusions de la taula rodona 'Jordi Vila Rufas: l'art com ofici'

Amb motiu de l'exposició de materials gràfics de Jordi Vila Rufas (donació de la família), el 16 de gener del 2025 va tenir lloc a la Biblioteca de Catalunya la taula rodona "Jordi Vila Rufas: l'art com ofici".

Després de la benvinguda a l'acte a càrrec de Roser Insenser (Unitat gràfica de la BC), va iniciar la taula Elisenda Vila (psicòloga), que ens introduí breument en la biografia d'en Jordi Vila Rufas (Barcelona, 1924 - 2011).

Fill de Joan Vila D'Ivori (reconegut dibuixant i il·lustrador noucentista), comença de ben jove, junt amb el seu germà (Francesc Vila, Cesc), a ajudar el pare a acolorir les il·lustracions de llibres que el seu pare il·lustrava. A 17 anys (1941), comença a estudiar a l'Escola Massana on coneix Carme Llorens (esmaltadora) amb qui es casarà el 1953.

Esdevé professor de la Massana (del 1952 al 1990), primer impartint l'assignatura de forma i color, junt amb en Gironès i en Grisolia, i a partir del 1971 és professor de retaule i policromia, una tècnica que ve de l'època medieval, molt lligada a l'anomenat art sacre. D'aquesta tècnica n'esdevindrà un autèntic mestre, que no només en conserva tots els aspectes i procediments, sinó que fa un veritable esforç per mantenir-la connectada amb l'actualitat. A tot això l'ajuda la seva versatilitat, que el fa conrear la pintura a l'oli, els gravats, el disseny de vitralls, el mosaic, la restauració i diverses incursions en el camp de la il·lustració i el disseny gràfic (cartellisme, logotips, etc.).

Georgina Vila (pedagoga de les arts plàstiques i artista) intervé mostrant l'evolució temàtica: amb un inici lligat als temes religiosos (fruit dels encàrrecs, més que d'una implicació personal per aquesta temàtica), avança cap a una abstracció formal a través de diferents motius: les cartes, el sol i la lluna, les llunàtiques, el nu femení i el Sant Jordi (que l'estudiarà des de diferents aproximacions, amb una clara voluntat identitària, com va ser el seu homenatge a Lluís Companys). Una constant va ser la seva mestria amb lú's del pa d'or, element fonamental del retaule, però que ell va portar més enllà, somiant a fer-lo sortir de la fusta, tot flotant a l'espai.

Jesús-Àngel Prieto (doctor en història de l'art i professor i director (1993-2000) de l'Escola Massana) va presentar uns documents videogràfics on Jordi Vila Rufas mostrava tot el procés del retaule, amb aquella coreografia de les mans i els materials típica del bon artesà: inevitables les reflexions de Richard Sennett ("El artesano", Anagrama-Barcelona 2009) sobre l'artesania i el "fer és pensar". Igualment, es van escoltar unes breus reflexions de Vila Rufas sobre el fet de l'encàrrec, l'estil i la relació entre tradició i innovació. Es va mostrar una sèrie d'imatges d'obra on, contextualitzades amb la presència d'autors coetanis (Tàpies, Guinovart, Subirachs...), evolucionava el seu fer cap a investigacions plàstiques molt allunyades del que coneixíem com a retaule. I és aquí on l'historiador Francesc Miralles el 1988 ressenyava l'encomiable lluita d'en Jordi per fer perviure aquesta tècnica mil·lenària, gràcies a fer de l'ofici un art.

A posteriori, en una entranyable aproximació personal a la figura de l'homenatjat, diverses persones del públic van insistir en la seva faceta terriblement humana i creativa.